

Inserati se sprejemajo in velja
trist pna vrsta:

3 kr., če se tiska 1krat,
2 " " " " 2 " "
5 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, nefrankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
Dunajski cesti št. 15 v Medija-
tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja-
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske
ulice št. 44.

Izhaja po trikrat na teden in
steer v torek, četrtek in soboto.

„Zatirano“ nemštvo.

Na Moravskem je tri četrtinke prebivalcev čeških, in le ena četrtinka nemška. Vendar je deželni zbor moravski v proračun vzel za nemške srednje šole 166.728 gl., za češke pa le 36.000 gl. Tu se pač iz številke vidi, kako se v Avstriji nemštvo „zatira“. Kako se „zatirajo“ Nemci pri nas na Slovenskem, to je dosti znano; vse srednje šole so nemške, tako da je le najbolj talentiranim slovenskim dečkom mogoče, da prestanejo preskušnjo za sprejem v srednje šole, ker se od njih znanje nemščine zahteva, nemškutarskim in uradniškim otrokom pa so srednje šole na stežaj odprte, ker znajo nemški. Kako je nemštvo „zatirano“ v Pragi, to se vidi iz tega, ker plavajo v vednih veseljih, ter pri šampanjcu zabavljajo na vlado in na Slovane. „Deutsche Zeitung“ in drugi organi nemško-liberalcev naravnost pravijo, da so Nemci rojeni gospodarji Avstrije, da mora postati nemščina edini državni in uradni jezik, ter da se morajo še tirolskim in primorskim Lahom vzeti pravice do narodnega jezika v šolah in uradnih. Nedavno pa je mladi Piener v češkem deželnem zboru rekel, da se bo v češkem narodnem gledišču čez petnajst let v nemškem jeziku igralo. Kjer vlada tolika prevzetnost, ali je mogoče misliti, da bi bili taki ljudje res „zatrti“, da bi se jim slabo godilo? Nasprotno bo vsak spoznal, da so prenasiteni, ker le prenasiten in preobjeden človek postane tako ošaben, kakor so ti nemški liberalci. Ker pa ti še vadno pred svetom lažejo, kako so v Avstriji zatrti in kako zdaj v tej državi le Čehi

gospodujejo, vse iz tega namena, da bi se Prusom smilili in bi ti pomagali Taaffeja odstraniti, — zato „Politik“ ustavovercem predlaga, naj oni s Čehi menjajo, da hočejo biti Čehi radi tako „zatrti“, kakor so nemško-liberalci sedaj, ti pa naj prevzamejo „češko dobo“ in „češko gospodstvo“, kakoršnja je zdaj, ter naj se ne pritožujejo dalje. Če so Nemci res tako zatrti, kakor vpijejo, in če se Čehom res tako debeli kosi kruha režejo, potem bodo nemško-liberalci ta predlog z veseljem sprejeli in se v hvaležnosti čudili nad nesebičnostjo in samozatajevanjem „gospodujočih“ Čehov, ki so tako hitro pripravljene to „gospodstvo“ drugim prepustiti!

Cela stvar se se ve da šala, pa dobro osvetljuje naš položaj, ker jasno kaže, kdo je v Avstriji v resnici še vedno „zatrt“, in kdo se le tacega kaže, akoravno še v predpravicah dobro živi in le tega neče videti, da bi še kdo drug poleg njega samostojno živel. Nemško-liberalci so podobni razvajenemu otroku, ki ni zadovoljen, da ima sam beli kruh, njegov brat pa ovsenega, hoče bratu še tisti ovseni kruh vzeti, in jame cviliti in vekati, ako se mu ta krivična, kaznivredna in zavidna volja ne izpolni. Da vlada poleg Nemcev še druge narode nekoliko dihati pusti, to se imenuje „zatiranje nemštva“. Taaffe pa je nasproti tej svojeglavnosti kakor premehka mati, ki svojemu ljubljencu nič odreči ne more, ter ga le boža in gladi, kjer bi bilo treba — ojastriti š bel

Da tako pokvarjen rod, kakor je nemško-liberalni v Avstriji, ne bo mogel obdržati hegemonije in nadvlade nad drugimi narodi, to je poznavalcu zgodovine pač jasno; vedno

globokeje bo propadel ta rod, to se vidi iz njegovega sedajnega obnašanja. Kjer je moč, tam je prizaneshljivost, potrpežljivost; taka ne-strpnost pa, kakor jo kažejo naši nemško-liberalci do slovanskih narodov in do katoliške cerkve, to je gotovo znamenje pojemajoče moči, znamenje slabosti in npravne spridenosti! Ako bi bila v nemškem narodu, v nemški kulturi, v nemškem jeziku res tako velikanska moč, kakor se hvalijo, čemu je treba toliko bati se Slovanov? čemu je treba natakto umeten način dosežati gospodstvo nemškega življa? Čemu je treba, nemškemu jeziku siloma gladiti pota? Rusi v Aziji nobenemu narodu ne usiljujejo svojih postav, svoje vere in svojega jezika; pusté jih živeti po lastnih postavah in šegah, samo da so caru pokorni. Divjaki pa se sami radi naučé ruščine, sami pridejo radi v ruske mesta in se tam izobrazijo, če imajo denarne pomočke za to.

Ti na pol divji narodi so potem najboljši vojščaki v ruski armadi, sam car jih ima rad okoli sebe. Kadar pa med druge, še neodvisne divjake pridejo, jim ne morejo zadosti prehvaliti „belega cara“, kako je on pravičen in dober. Zakaj Rusi tem divjskom ne usiljujejo svojega jezika, kakor Nemci nam? zakaj jim pusté prejšnje kneze, prejšnjo vero, prejšnje postave in šege? Zato ker čutijo svojo moč, čutijo moč slovanske civilizacije, ter vedó, da se veliki ruski narod nima bati teh raztresenih divjih narodov, in da se bodo ti sami poprijeli ruskega jezika in ruskih navad in postav, kadar jim bo kazalo in kadar bodo enkrat korist teh stvari sami spoznali. Taka strplji-

Flavija.

Prizori krščanskega življenja iz četrtega stoletja.

A. Hurel. Pred. Vilinski.

..... Probris
Altior Italia ruina.

(Dalje.)

XV.

„Me, me adsum . . . .!“

Ako tudi se je bil podvrgel Flavije sklepu, da devištvo ohrani, vendar je zmerom upal in še sedaj je upal, da jo kdaj za svoje želje pridobi. Dasi ga je navdajala največja spoštljivost do mlade dekline, vendar glede nje ni bil brez upanja. Čakal je le časa in okolaosti, da mu pot odpre v njuno zaprto srce. Veliko veselje mu je bilo to, da ga je Emilija na predvečer z imenom sina imenovala, kar si je štel v največjo slavo na zemlji. Njega najljubše sanje so bile, Flavijo s svojo blagodušnostjo prisiliti, da mu poreče: „Po moji roki si hrepenel; na, tu jo imaš“. Te sanje jele so mu ta trenotek giniti, ta uzor jel se mu je odmikati. Hoteč Flavijo rešiti, zapadel je sam pogubi, ker ta rešitev jo je morala, da

se nedeljeno in brez pridržka tistemu uda, ktereja je bila na pomoč ki cala.

To je dosti, da poniža vzlet manj blagega srca, ko je bilo njegovo, da oslabi pogum manj velikostne duše. Pretekstata vendar to ni ponižalo, ne oslabilo, kajti poznal je ceno požrtovalnosti, ktero si je bil naložil.

Prej, kakor je treba, da smo opisali njegovo neodločenost, se je lotil posla.

V strahu in solzah poslušala je Flavija glas, ki je na tihem klical njeno ime.

Glas pa, ki ga ni koj poznala, ji ni bil tuj. Posluhuje še enkrat, bolj pazljivo, da bi razločila glas. Pa kaj! Ali bi verjela, da je čudo in tako čudo?

Počakuje malo, se vspne po konci, sklenjenih in na nedihajoča prsa djanih rok, za znamenje odstopi. Glas se čuje tretjikrat skozi tenko steno.

Na-to stopi bližje in rahlo pokliče: Pretekstata!?

„Da, jez sem; Bog me pošilja k tebi in jez hitim, da te osvobodim.“

„Ah, reče v stiski, kdo podre steno, ki naju loči?“

„Bog mi da moči“, pravi mladeneč.

„Čakaj malo, opazi Flavija, zdi se mi, da so v tej steni neka skrivna vrata, ki so se ravno kar odprla in zaprla. Poskusiva. Tukaš so, pa se odpirajo samo od zunaj.“

Pretekstata na-to pritisne neko pero in hipoma se odpro vrata, da Flaviji nasproti stoji. Spogledavši se, vzdigneta oči k nebu.

Ta pogled navzgor in to molčanje bilo je znamenje presrčne zahvale.

A čas je bil drag; paziti se je bilo kakega prenasilenja. Pretekstata ji koj razložil svoj načrt.

Flavija naj bi zamenjala svoje ohalje z njegovim in naj bi tako zagrnjena v mraku hitela mimo stražnikov in služajev.

Pretekstata ji je tudi natanko povedal pot, po kateri naj gre, da srečno odide. Flavija ga je pa razmšljeno poslušala. Ni vedela, ali je pametno na tak odhajati, ali prav, če na svojega prijatelja toliko odgovornost zavali.

On je brž spoznal Flavijine pomiselke in si prizadeval jih razpršiti. Zastonj je Flavija ugovarjala, da ne more sprejeti žrtve, ki nevarnosti ne odvzame, ampak jo le premakne. Prosečih rok prisegel ji je Pretekstata, da to je želja matere in volja božja. On se nikamor

vost ali tolerantnost je znamenje moči in dela prijatelje. Nestrpljivost naših popačenih, meščanskih (liberalnih) Nemcev pa kaže moralno slabost in bojzljivost pred slovanstvom, in to jih dela vsim narodom nepriljubljene in neznosljive. Upitje o „zatiranem“ nemštvu postaja čedalje bolj smešno, ter bo žalosten konec vzelo, kadar bo nemškoliberalcem nesprosljiva roka zgodovine začela nazaj plačevati prej storjene krivice in kaznovati vse njih grehe, ki so jih storili nad drugimi in nad seboj!

V odgovor.

Poslanec Dragotin Dežman, glasoviti pesnik „prokletih grabelj“, je napadel v javni seji deželnega zbora slovensko časnikarstvo, ter ga imenoval „schmutzpresse“. On sicer listov ni izrekoma imenoval, pa ne dvomimo, da naš list spada tudi med tiste, ki g. Dežmanu v želodcu leže, ker mu neprenehoma njegove grehe očitajo, kateri grehi so občeškodljivi, toraj javni kritiki podvrženi. Ko bi tako psovaje, kakoršno je izustil g. Dežman, prihajalo iz ust resnega moža, potem bi nam kaj ležeče bilo na tem, da si poiščemo zadostjenja za razžaljenje, pa g. Dežman je toliko smešno osebstvo, da je pač vse eno, kaj ta mož o nas misli in govori. Njegovo vetrnjaštvo, njegovi sofizmi presedajo gotovo že njegovim somišljenikom; kar on govori, je vse zvižaja, fraza in „geflunker“, ktero besedo on rad našim poslancem v obraz meče.

Slovensko časnikarstvo ima tolike zasluge za naš narod, da je častno pred vsem svetom in ne potrebuje pohvale iz Dežmanovih ust, nasprotno bi mu bila taka pohvala jako ne ljuba. Slovenskim časnikarjem se ne more očitati dobičkaželjnost, ker vsak vé, da mu materijalno stanje ni posebno ugodno, v prvi vrsti jim je le čisto domoljubje stisnilo pero v desnico, in v tej zavesti je slovensko časnikarstvo toliko vzvišeno nad g. Dežmanom, pa tudi nad časniki Dežmanove politične barve, da ga njegova kritika ne doseže. Slovensko časnikarstvo ne išče škandala in ne podpira nenravnosti, kakor veliki listi, ki so po okusu g. Dežmana.

Dežman pa je sam časnikar, on največ podpira in navdihuje listič, ki se zove zdaj „Laib. Wochenblatt“, nekdanj pa se je zval „Tagblatt“. Ali hočemo v spomin poklicati, koliko laži je med svet spravil ta Dežmanov listič? Če se že govori o „schmutzpresse“, ali ne zasluži tega imena najpred Dežmanov organ?

Če bi nas bil Dežman v svojem listu psoval, mi bi se za to ne zmenili, saj tega lističa teko n hče ne bere, in če ga bere, ga zopet zaničljivo na stran vrže. Ker nas je psoval Dežman pa v javni seji deželnega zbora, morali smo mu nekaj odgovoriti. O nas in o njemu sodi naj občinstvo in je že sodilo: slovenskim časnikarjem se stavljajo spomeniki (glej Tomšičev in Jurčičev spomenik), če bo pa Dežmanu ali kateremu koli vredniku njegovega „Wochenblatta“ kdo kak spomenik postavil, to je zelo dvomljivo.... Slovenski časnikarji si pridobivajo zasluge za narod, ker se potegujejo za njegove koristi, ker ga podučujejo in izgojujejo politično, gospodarstveno in literarno; zasluge g. Dežmana pa obstoje v tem, da on neprestano zdražbe dela v deželi, da po svojih močeh ovira naprepek naroda in mu zabranuje luč in svetlobo, prst in mokroto, iz zlobnega namena, da bi drevo slovenskega imena usahnilo. Zato bo njegovo ime ostalo svarilen izgled za naše potomce, s katerim se bo slovenskim mladenčem kazalo, kakošen da človek ne sme biti, če hoče biti poštenjak.

S tem mislimo, da smo se dosti pečali z osebo g. Dežmana, in zdi se nam skoraj, da še tolikega odgovora vreden ni bil.

Politični pregled.

V Ljubljani 14. oktobra.

Avstrijske dežele.

Po celi Avstriji se je začelo neko bolj živahno gibanje na **gospodarskem** polju. Vnemarnost in boječnost prejšnjih, za denarnim polomom sledečih let se počasi zgublja in nova podvzetnost se povsodi prikazuje. Govorili smo že o združenji štajerskih in koroških železnic; tako se snujejo tudi po drugih deželah nova podvzetja. Glavno zaslugo pri tem prerobenji

ima „deželanska banka“. Avstrija pogrešala je vedno kapitalov; dobro in pametno je bilo toraj od sedanje vlade, da je omogočila pritek tujih kapitalov. Deželanska banka ima večinoma francoske denarje, ker so bili Francozi radi pripravljeni, svoj kapital dati za podjetja v Avstriji, vse nove podvzetja je pričela ali omogočila večinoma le deželanska banka. Nečemo reči, da bodo vse srečno obdržale se; to pa je gotovo, da brez kapitala ni nobene podvzetnosti, in v tem času nam je francoski denar dobro došel, da je oplojil in oživil gospodarsko gibanje v naši državi. Pričelo se je novo delo, nov promet, davno pokopane podvzetja so se v novi oživilo. Denarni polom ali „krah“ l. 1873 je vsekal avstrijskemu gospodarstvu hude rane. Špekulacija je v svoj vrtnec potegnula celó ljudi, ki so se sicer z mirnim napredkom v gospodarstvu zadovoljili. Katastrofa je na tla podrla mnogo starih hiš ali pa jih tako omajala, da se komaj še po konci držé. Še kmetijstvo je trpelo pod nasledki onega nesrečnega poloma. Počasi so se rane zacelile. Trdne podvzetja so se ohranile še do danes, in za te se odpira zdaj lepša bodočnost. Treba je zmirom še previdnosti. Tako ste v Pragi dve trdni banki; „Živnostenska banka“ in pa „böhmische Unionbank“. Prva misli ustanoviti posebno „sladkorno banko“, ker ima sama mnogo sladkorn in se jej bodo pridružile še druge sladkorne, razun tega pa misli napraviti še tovarno za olje. „Unionbank“ pa hoče svoj kapital povikšati od 5 na 8 milijonov. Česki rudarji se mislijo po izgledu štajerskih združiti in napraviti „češko rudarsko zadrugo“ z uložnim kapitalom 10 milijonov. To pa še vse nič ni proti velikanskemu kapitalu, ki ga ima „deželanska banka“ na razpolganje.

Judje v **Brodu** v Galiciji so hoteli napraviti nemško, judovsko šolo. Deželni zbor galški jim je dovolil 6000 gl. pa pod tem pogojem, da se morajo v šolo sprejemati tudi krščanski otroci in da se mora podučevati tudi v poljskem jeziku.

Čast skrivnih svetovalcev se je podelila knezu Čatoriškemu, grajščaku grof Fuggerju, baronu Besečnemu in dr. Habieteneku.

Po **dolnji Avstriji** se pobirajo podpisi za prošnjo do državnega zbora v kte-

ne gane, pred da jo spravi iz nevarnosti, sicer bi nje upornost mesto ene dve žrtvi tirjala. Bog mu bode na pomoč, da se reši.

„Vendar podvizaj se, pravi on, ure teko; trenotek največje nevarnosti prihaja. Obadva skupaj ne moreva iti, pa te doidem. In ko bi Bog kaj drugega sklenil, bodi zagotovljena, da mi je to najlepši sreča mojega življenja, ako ga darujem za tvojo čast“.

Ko se naglo preohalita, padeta solzeča na kolena in goreče Boga prosita za pespeh. Ta trenotek njuno molitev pretrga rahlo šumenje. Vrata, ki so bila obrnjena proti hodišču, se odpro in na pragu se prikaže Sisini, bled ko stena, obdivjanega obličja, razpaljenih oči, poln razdraženosti.

Druzega ni ostajalo, kakor braniti se viharju.

Pretekstat je bil že pred Flavijo stopil, da se sprime s poglavarjem, če bi trebalo. Nasprotnika se spogledujeta, se merita in zbirata vse moči.

Videti pa je bilo Sisiniju, da če odlaziti. Umel je, da on sam proti korenjaškemu mladenču nič ne premore, kajti njegovo držanje spominjalo je na Mucija Kevola pred kraljem etrurskim.

Celo Flavija zadobila je hladnokrvnost, ki se ni bala poglavarja.

V takih okolištinah kaj naj bi ta storil? Gotovo se mu bodeta ustavljala mlada človeka s tisto močjo, ki zmore pretenje, zapeljavanje, strašenje in podkupljevanje. Iz te stiske ga more rešiti le sila in to je sklenil upotrebiti. Brez odloga pokliče svoje straže.

Pretekstat skoči stražnikom nasproti, da se mu za trenotek odmaknejo; toda njih število se množi, tudi so pred očmi svojega gospoda, ki bi jim slabosti in pomude ne odpustil. Flavija potegne Pretekstata nazaj; saj bi bil moral pasti v tako neenakem boju.

Ona sama pa je stopila pred poglavarja rekši: — „Ako ti ostaja le iskrica spoštovanja in čislanja do udanosti in junaštva, ako si zmožen pri drugih ceniti ga, ako ni ugasnil v tvoji duši zadnji sled poštenja in pravice, pusti da mirno odide ta, ki si je toliko upal, da bi mene rešil. Jaz sama naj bodem za to odgovorna, na-me samo naj pale vsa kazen. Sili me, da te umiraje častim“.

Hiter je bil odgovor:

„Ker tedaj častiteljev potrebuješ, odvrne Sisini zasramovaje, zgodi se ti, kakor želiš. Kar pa mene zadeva, pristavi še k Pretekstatu se obrnivši, ti bomo kmalu dali priložnost, ker tvojo srčnost močno hvalijo, da jo bodeš prav sijajno lahko pokazal.“

Na migljeje gospodarjev zgrabijo biriči obadva ujetnika in ju odpeljejo narazen. Flavije se polasti neizrečen strah, da sedaj se ji ne bode bati sami za-se. Pretekstat je ugovarjal zastoj. Vendar je mislil le na pogibelj one, ktero je hotel rešiti, ako tudi bi se bil sam pogubil.

YVI.

Amabiles et decori in vita sua.

Prelitve poglavarjeve so bile kmali resnica.

Pa hotel je, da resnične postajajo korakoma in sicer po vseh postavah.

Čuditi se je o postavi, ktero je Sisini zoper Pretekstata na pomoč klical.

Kazni na prešestvo postavljene, bile so prav okrutne: glasile so se na prognatstvo in smrt. Seveda so se zamogle tudi polajšati, kar se je časi tudi zgodilo, toda ostrost kazni je bila popolnoma v rokah poglavarjskih. Kader so se razlagale in upotrebljale te postave, ozirati se je bilo prav mnogo na mili ali kruti značaj teh oblastnikov, na njih dobro ali slabo voljo, na njih strasti in koristi.

Zatorej Sisiniju ni bilo nikjer ugodnejih tal, kjer bi dobila njegova maščevalnost toliko in tako varnega prostora.

Nekaj pa je bilo treba, namreč zločinstva.

rej se zahteva naj se šolska dolžnost skrči na šest let, naj se k vojakom jemljejo samo prostovoljci, naj o nekterih postavah ljudstvo samo glasuje, naj se judje izključijo od vseh državnih služb, in naj se prepove vsaka intabulacija dolgov na kmečke posestva. To so pač terjatve, ki se ne bodo tako kmalo izpolnile!

Nemški konservativci na **Štajerskem** so nezadovoljni, in naročili so knezu Liechtensteinu, naj v državnem zboru vlado interpelira (vpraša), zakaj se ona ne ozira na prošnjo 653 občin in 34 družtev nemške Štajerske, da naj se omeji pravica do ženitovanja. Razun tega se bo odposlala prošnja do gosposke zbornice, naj ona sprejme Lienbacherjevo šolsko postavo.

Listi se pečajo z vprašanjem, kdo postane naslednik **Haymerletov**. Imenujejo se tazne imena. Ustavoverci bi najrajši videli grofa **Andrassyja**, ker jim je on še najbolj na roko šel. Drugi mislijo, da zunajno ministerstvo prevzame Madjar Kallay, ki je njega vodstvo prevzel takoj po Haymerletovi smrti. Zopet drugi imenujejo Tiszo, ministerskega predsednika na Ogerskem. Skor gotovo je, da prevzame ta važni posel kak Madjar, čeravno se imenujejo še grof Trautmansdorf, knez Schwarzenberg, baron Hübner in drugi. Med slovanskimi diplomati imamo samo barona **Koteka**, poslanika v Bruselji, pa Slovana ne bodo trpeli Madjari.

Naučno ministerstvo hoče bojda učni načrt za **gimnazije** predelati. Sklicala se bo komisija iz univerznih, gimnazijskih in drugih profesorjev, katera komisija bo določila o navetovanih premembah.

Česka. Na vseučilišče v Prago je do pretekle sabote došlo 120 českich dijakov, kateri so doslej učili se na Dunaju. Kaže se, da v kratkem naraste števílo. Iz Nemčije prišlo jih je doslej samo 10, da nadaljujejo svoje študije. Za pogorelo narodno kazališče nabranih je doslej vže 1,100.000 gl. Lepa vsota, na čast slovanskemu rodoljubju!

Ker se vedno toži, da naša vlada v **Bosni** ne reši in ne uredi zemljišnega (agrarnega) vprašanja, odgovarjajo naše oblasti, da to ni prej mogoče, dokler se ne naredi za Bosno poseben kataster, katerega izdelovanje

Zločinstvo pa ni moglo stvarjeno biti, kakor ga je želel poglavar. Ali poglavar je bil mož, ki je vedel svetovati. Hudodelstvo se je tedaj osnovalo od konca do kraja po izmišljivi; seglo se je v zrak. Dokazi so bili prav lahki. Kaj bi se neki dokazati moglo, če kakov človek očitno sramoto svojo izpove in če kaka ženska hudobijo svojo sama obstoji? Da se pa oboje dobode, treba je pretnje ali pa perišče zlata.

Neka še mlada ženska, ki je bila v ta namen Pretekstatu v strežbo dana, bila je od svojega moža nezvestobe tožena.

Poglavar, pri katerem je bila tožba uložena, zapove preiskavo. Pri zaslišanju ženska ni tajila djanja, vendar se je delala, kakor da ne bi hotela deležnika imenovati, kar je pa naposled storila, ko so ji pretili, da jo na tezavnico denó. Pretekstatovo ime pride na to čez njeni nesramni ustni. Sedaj je dobila Sisinijeva maščevalnost podpore in s pretvezo, da čuje nad postavami in da mora skrbeti za javno poštenost on, javni nepoštenjak in nesramnež, storil je, da se je vršil prizor, kakor nam ga v spomin kličejo letniki mučencev.

(Dalje prih.)

bi stalo vsako leto po 600.000 gl. skozi nekaj let, prej da se izvrši. Zdaj namreč še ni dobro znano, kaj je državnega in koj privatnega zemljišča; tudi privatni posestniki dostikrat dobro ne vedó, kako daleč sega njih zemljišče. Ko bo enkrat vse natanko določeno, potem bo še le mogoče, kmetom pripisati nekaj državne zemlje, ali pa nekaj zemlje turskih begov, če jo bodo ali od bega odkupili, ali pa do nje izkazali kako imovinsko pravico. Vojaške oblasti so bojda za to, naj bi se takim najemnikom, ki smejo pravico najemščine prenesti na svoje otroke, zemljišče, ki ga imajo v najemu, popolnem v lastnino prepisalo. Civilne oblasti pa se temu upirajo. Kakor videti, bodo Bošnjaki še dolgo čakali, prej da se jim razmere zboljšajo.

Bosna in Hercegovina. Nova doba se pričinja za te dve deželi s 5. julijem t. l. kar je sedanji Slovanom tolikanj vdani papež Leon XIII. ustanovil cerkveno vpravo ali vlado v njih. Nadškofija, imenovana Vrhbosenska, bo v Sarajevem, in dve škofiji bote pod njo v Banjaluki pa v Mostaru, dokler nekaj Hercegovine ostane pod škofom Dubrovniškim. Za nadškofa je izbran premil. dr. **Josip Stadler**, od cesarja potrjen vže 16. avgusta. Ktera bosta mu pomožna škofa, se še ne vé. Upati je, da cerkvena vlada ne zabrede v napake, ktere se oponašajo v drugih ozirih tema deželama, in prav zato sme se reči, da z bulo „Ex hoc augusta principis apostolorum cathedra“ 5. jul. pričinja se nova doba v njih.

Vest, da bi se **Krivošljanci** upirali vojaški dolžnosti, se ne potrjuje. Cel roman „Wiener Tagblatt“ je bil toraj izmišljen, kakor smo že naprej slutili.

Vnanje države.

Vnovič se prav za gotovo zatrjuje, da se naš cesar prav v kratkem snide z **ruskim** carom na ruski meji v Galiciji v gradu grofa Potockega.

Laški kralj hoče svojo stoječo armado povikšati od 300.000 na 400.000 mož. Razun tega zahteva vojni minister 200 milijonov lir, da bo zagrabil in utrdil laške meje, na kateri strani, se ne pové. Če je mir tako zagotovljen, kakor se nam od vseh strani zatrjuje, čemu potem te vojne priprave?

Španski in portugalski kralj sta se sošla nedavno na meji obeh kraljestev in sta bojda sklenila zvezo za slučaj, ko bi bilo treba poseči v veliko mednarodno politiko. Zanima ju gotovo vprašanje severne Afrike ktere polastiti se zdaj Francozi skušajo, med tem ko Angleži Egipta na spusté iz vida. Španci bi menda radi marokansko deželo, ki Španiji ravno pri roki leži.

Boj med strankami v **Serbiji** se še vedno nadaljuje, ter le narašča prej, nego odjenjuje. Rističeva stranka hoče svoja dva lista „Novi vjek“ in „Istok“ združiti v en velik list, ki bo sedajni vladi nasprotoval; takozvani „naprednjaki“ pa so zložili tudi 60.000 frankov, da ustanové lastno tiskarno.

Stanje v Tunisu se za **Francoze** še nič ni zboljšalo. Francozkim vojakom se slaba godí, občila so prerrevne in tako ostajajo dostikrat brez živeža, bolni brez zdravil; pri tem nemajo nikoli miru pred ustaši, ki jih od vseh strani napadajo.

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane, 14. vinot. Letošnja letina so nam je popolnem skazila. Vedno deževje v zadnjih tednih je pokvarilo, kar je po-

letje obetalo. Prvi pridelek krompirja je bil lep, suh in okusen, drobil se je kakor kostanj; drugi pridelek pa je tako premočen, da nima niti okusa niti trajnosti. Nekaj ga je gnjilega že v zemlji, drug pa kmalo začne gnjiti, kadar v hram pride. Ker se je prvi pridelek že večinom poprodal v tuje kraje, bomo doma slabega jedli, če bo sploh velike noči dočakal in ne bo prej segnil.

Dolenjci bodo slabo vino pridelali, ker je grojzdje po deževji razpokalo in začelo gnjiti. Da v deževji pobrano grojzdje sploh ne velja dosti, je že znano. Vinski trgovci nemajo dosti zaupanja v dolenjsko in hrvaško vino, zato so jo letos zavili po vino v primorske kraje, po brežanko, po rebulo, po brdsko in proseško vino. Tam so imeli prej trgateg in so dobro kapljico pridelali. Ker pa tiščé v te kraje tudi kupci iz Koroškega, zato je cena hitro poskočila in se je bati, da bo cena dobrega vina zopet poskočila, slabo se pa obdržalo ne bo in zavolj velicega daca se tudi ne kupi rado. Krivično je to, da se od slabega vina ravno toliko daca plača, kakor od dobrega. Kdor je slabo vino pridelal, je tako že vdarjen, ker ga mora po ceni dati, dvakrat je pa vdarjen zato, ker ga sploh prodati ne more. Trebalo bi tukaj postavte, da bi se slabšim vinom dac znižal, da bi se dolenjsko vino v slabih letinah vsaj zavolj nizke cene prodati zamoglo.

Domače novice.

V Ljubljani, 15. oktobra.

(Družba sv. Mohorja) nam je za l. 1881 podala sledečih šest knjig: 1. Slovenski Gofinč, IV. snopič; 2. Hoja za Marijo Devico; 3. Občna Zgodovina, VIII. snopič; 4. Naše škodljive živali, II. snopič; 5. Dr. Ign. Knoblar; 6. Koledar za l. 1882. Dobivajo se te knjige pri poverjeniku g. K. Klunu v Ljubljani. Družba šteje sedaj 517 dosmrtnih in 24.567 letnih, vseh skupaj tedaj 25.084 udov. Za prihodnje leto so udom namenjene pa te-le knjige: 1. Življenje blažene Device Marije in njenega ženina sv. Jožeta, I. snopič; 2. Krizana usmiljenost ali življenje sv. Elizabete po dr. A. Stolzu; 3. Občna zgodovina, IX. snopič; 4. Naše škodljive živali, III. snopič; 5. Slovenske Večeraice, 37. zvezek; 6. Koledar za l. 1883. Knjige se tiskajo v 26—27.000 iztisih. Naročnina naj se pošlje saj do konca februarja prih. leta.

(Kranjski deželni zbor.) Zadnja seja deželnega zbora je bila jako viharna. Deželni odbor je namreč predlagal 500 gl. nagrade tistim učiteljem, ki bi posebno pridno podučevali nemški jezik po ljudskih šolah na deželi. Temu nasvetu se je takoj uprl dr. Vošnjak. Drugi govornik Svetec je to podporo imenoval „Judeževje groše“ ter jo smatra za jako nevarno za нрав in značaj učiteljev. Od slovenske strani sta govorila zoper predlog še dr. Zarnik in Pakič. Za predlog so govorili pa dr. Schaffer, baron Apfaltrera, Dežman in Schrey kot poročevalci, pri kterega govoru so kakor po navadi vsi poslušalci zbežali. Debata je bila zelo razgreta, švigali so tudi osebni napadi od ene strani do druge. Dežman jih je zopet enkrat dosti slišal; on pa je tudi vsacega napadel, kogar je dosegel, tako dr. Vošnjaka, dr. Zarnika, Sveteca; vsi ti so mu zopet odgovarjali, tako da se je marsiktera debela slisala in poslušalci pri dobri volji ohranila. „Venec večera“ si je ta dan zaslužil dr. Zarnik, ki je bil res dobro razpoložen in je vse

Dežmanove sofizme s kratkimi udarci presekal. Jako živo je popisal tudi žalostno stanje koroških Slovencev glede ljudskih šol. Posebno pa se mu moramo še „pro domo“ zahvaliti, da se je potegnil za narodno časnikarstvo, ki ga je Dežman „schmutzpresse“ imenoval. Tudi o Pirkerjevem delovanju se je ostra kritika slišala. Da bi le kaj pomagalo!

(Zanimivi odlomki iz zadnje seje deželnega zbora.) Dežman je narodnjakom očital, da sami radi svoje otroke v nemško vadnico pošiljajo; dr. Zarnik pa mu je odgovoril: „Kam bočeje otroke pošiljati, mar v Udmat ali na Ig? Saj so vse šole v Ljubljani nemške, tako vadnica, kakor mestne šole; ker drugih ni, morajo otroke v nemške šole pošiljati.“ — Dežman je rekel, da on ni bil za vpeljavo nemškega poduka pri šoli na Slapu; Vošnjak mu pa reče: „Ali niste lastnoročno na akt zapisali: „wo bleibt der deutsche Sprachunterricht?“ — Od poslanca Svetca ni bilo prav, da je on priznal nemščino kot drugi deželni jezik. Mi smo že dostikrat dokazovali, kako pogubno in nespartmetno je to za nas, če nismo odločni, kakor nasprotniki, ker z odnehanjem in pripoznavanjem le svoj lastni grob kopljemo. Trgovec mora zmirom menj obljubiti, kakor potem v resnici dá. — Poslanec Pakiž je dobro povedal, da bi bilo tudi za kočevske otroke koristno, ko bi se slovenskega jezika v šoli naučili in če se daje učiteljem nagrada, ki slovenske otroke nemščine učé, naj bi se dala nagrada tudi tistim kočevskim učiteljem, ki širijo med kočevsko mladino znanje slovenskega jezika. — Luckmann je rekel, da on ne razume, kako zamore kak človek do kterega koli jezika kako ljubezen imeti. Glasen smeh občinstva mu je bil zahvala. Ali gosp. Luckmann še nikoli nič ni slišal o ljubezni do domovine, do materne jezika, do svojega naroda? Luckmann je v svojih nazorih, kakor videti, samo „geschäftsman“, pa nemškutar le za to, ker on misli, da so vsi Nemci njegovega mnenja. Pa v tem se on močno moti. Nemci še bolj strastno ljubijo svoj jezik, kakor mi, saj radi pojejo pesem „deutsche worte hör' ich wieder“. Ko bi g. Luckmann prišel med Nemce in jim rekel, da ne razume, kako more človek kak jezik ljubiti, bi ga najbrže iz dvorane ven vrgli.

(Za Vesteneka) se je potegnil „deutscher Verein“ v Gradcu, ter sklenil resolucijo do vlade, zakaj je ona Vesteneka v Louč prestavila. Vladi bo odgovor lahak.

(Nova ženska) je bojda v Smledniku svojega brata iz groba izkopala in njegoveve kosti nesla na Šmarno goro, da bi jih tam zažgala. Tam so jo prijeli in peljali v blaznico na Studenec.

Razne reči.

— Odgovor sv. Očeta Leona XIII. na adreso slovenskih romarjev. Ljubljenim Sinovom dekanu Mateju Kožuhu in drugim Slovincem v pismu 20. rožnika 1881 podpisanim. V Ljubljano. Ljubljeni Sinovi, pozdrav Vam in Apostolski Blagoslov! Med premnogimi pričevanji vdanosti in ljubezni, ktere so Nam nedavno skazali Slovanski katoliški narodi, ljubljeni Sinovi! smo s posebnim tolažilom in veseljem sprejeli Vaše pismo, v kterem ste z naj priljudnišimi besedami razodeli občutke Slovencev do Svetega Stola. Dobro znane so Nam že bile te čutila; ali vender silo prijetno Nam je bilo, prejeti ta novi dokaz naj tesnejši edinosti Slovencev z Rimskim Prestolom, kteri kakor so med drugimi slovanskimi rodovi bližej tej Cerkvi, ki je vsih cerkvá Mati in Učenica,

tako so drugim svetile z zvestobo in stanoovitnostjo v pravi veri. Mi tedaj Vam za to predrago djanje naznanjamo naj večji zahvalo in pri Bogu zastavimo posrednika ss. brata Cirila in Metoda, Slovanov aposteljna, da naj Vaše brate nekatoliške Slovence, ako so še kteri taki, v edini Kristusov očunjak pripeljati in nad Vas vse bogastvo svoje milosti razliti blagovoli. Kadar poročstvo teh nebeških darov in pričo posebne Naše ljubezni do Vas, Vam vsm posameznim Apostolski Blagoslov z vse prisrčnostjo v Gospodu podelimo.

Dano v Rimu pri sv. Petru 15. kimovca 1881, Našega papeštva četrto leto.

Leon papež XIII.

— Duhovske spremembe. V Naklo pride za duhovnega pomočnika g. J. Verhovnik iz Sore, k sv. Jakobu v Ljubljano na mesto obolelega g. A. Žlogarja pa g. Fr. Kregar iz Kranja.

— Železnice v Bosni. Na dozidanji železnice Sarajevo-Zenica se pridno dela in je upati, da se bo ta železnica odprla jeseni 1882. Kdaj bo Sarajevo zvezano z Brodom in kdaj s Travnikom in Banjeloko? Prej ali slej se morajo te črte izdelati, pa tudi z morjem preko Dalmacije mora se Bosna zvezati, ko bi nam tako denarja ne manjkalo.

— Trdna volja. Na Francoskem je zdaj imeniten profesor matematike, kateri je bil pred malimi leti še šolski sluga in še brati ni znal. Prosil je enega profesorja, naj ga brati nauči; ko je znal, začel se je, akoravno že 40 let star, z železno pridnostjo učiti in v petih letih je prestal izpit za profesorja.

Tržne cene v Ljubljani.

Pšenica hektoliter 9 gld. 26 kr.; — rež 6 gl. 18 kr.; — ječmen 4 gld. 40 kr.; —

oves 3 gld. 25 kr.; — ajda 5 gl. 50 kr.; — proso 4 gl. 56 kr.; — koroza 5 gld. 80 kr.; — krompir 100 kilogramov 2 gld. 68 kr.; — fižol hektoliter 8 gld. — kr. — masla kilogram — gld. 90 kr.; — mast 84 kr.; — špeh frišen 74 kr.; špeh prekajen 76 kr.; jajce po 2 kr. mleka liter 8 kr.; — govedine kilogram 56 kr.; — teletnine 52 kr.; — svinjsko meso 56 kr. — Sena 100 kilogramov 2 gld. 14 kr. — lama 1 gld. 70 kr.

Telegrafične denarne cene 14 oktobra.

Papirna renta 77 10 — Srebrna renta 78 — — Zlata renta 94 95 — 1860letno državno posojilo 133 — Bankine anote 833 — Kreditne akcije 362 — — London 117. — — — Gos. kr. račini 5 60. — 20-frankov 9 36

Velika razprodaja 50% ceneje, ko navadno. Dober kup ure

Jaz pošiljam ure proti poštnemu povzetju, in komur ura ni všeč, dam denar nazaj. Tedaj je kupčija brez nevarnosti.

- 1 cilindur-ura iz srebernega niklja in z verižico prej 12 gl., zdaj 5 gl. 25 kr.
- 1 ura na svidro iz srebernega niklja z verižico, prej 15 gl., zdaj 7 gl. 25 kr.
- 1 srebrna remontoir Washington ura z verižico, prej 30 gl., zdaj 15 gl.
- 1 srebrna ura na svidro z patentiranim kolesjem in verižico, prej 25 gl. 11 gl. 25 kr.
- Zlata ura za gospe, prej po 40 gld., zdaj po 20 gl. z veriži okoli vratu.
- Zlate remontoir ure prej po 100 gld., zdaj po 40 gl.

Za 5 tet dober stojim.

(2)

A. Fraiss,

Wien, Rothenhurmstrasse 9, gegenüber dem erzbischöflichen Palais.

Glavna prodajalnica stari trg št. 1.

F. A. Supančič

velika zaloga raznih klobukov v Ljubljani

Filijala slonove ulice tik kavarnе pri Slonu.

priporoča se slavnemu občinstvu sosebno prečastitej duhovščini za mnoge naročila. (2)

Vnanje naročila se izvrše po poslani meri točno in ceno.

Važno za vsako hišo!

Cela mizna oprava iz britanskega srebra za le 8 gld.

Elegantno delo, ne zarjavljuje, in se vedno tako ohrani, v podobi in barvi pravega srebra, in je najboljša tvarina za mizno opravo, razun srebra. Za 8 gl. se dobi cela mizna oprava iz najboljšega britanskega srebra. Dobri stojimo, da ostane oprava vedno bela.

- 6 nožev iz britanskega srebra z angleško jekleno ostrino,
- 6 vilic iz britanskega srebra, fina in težka roba,
- 6 žlic iz britanskega srebra,
- 12 žličic za kavo, iz britanskega srebra,
- 1 mlečni zajemnik iz britanskega srebra,
- 1 zajemalnik za juho iz britanskega srebra, težko, dobro blago,
- 2 lepa svečnika,
- 6 jajčnih posodic,
- 6 tac, lepo izdelane,
- 1 posoda za poper ali sladkor,
- 1 presejalnik za čaj,
- 6 tačic za nože in vilice

(1)

54 kosov.

Naroči se proti poštnemu povzetju, ali pa da se denar naprej pošlje.

Zaloga britanskega srebra

C. Langer,

Wien, II. grosse Schiffgasse 28.

Opomba. Komur bi oprava ne ugajala, pošlje naj jo v 10 dneh nazaj in bo dobil svoj denar nazaj razun poštnih stroškov.

Važno za vsako hišo!

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani